

1 Juã

Ymã we 'gã 'i “Juã 'ga 'awa ka'arana kwasiari” 'gã 'i rakue. Nokwasiari agawewi 'ga wera 'awa ka'aran are. A'etea 'gã e'i “Juã 'ga remikwasiarera futat”, e'i 'gã jupe. Juã 'ga Jejui 'ga remimu'efera.

“Pēporomutat ki pejejee”, e'i 'ga ikwasiaa imonou Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea ikwasiarukaa 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga ikwasiaa imonou 'gã nupe rakue.

Janeruwarete 'ga kwaawukaat

¹ Ka'arana je akwasiat imonou pē nupe. Jarejeupe Jarejuwarete 'ga kwaawukaara 'ga ree je ikwasiari. Kristu 'ga ree je ikwasiari. Oje'ega rerowiaaramũ 'ga jane mogyi ojepyri nakwaparimũ rui. Okoeteete ma'ea Kristu 'ga. Ymã te 'ã 'ga rekoi, ywy apoe'emauwe Kristu 'ga rekoi rakue. A'ere ore 'awa ywy pe 'ga rekoramũ ore 'ga resagi orojeau ikue. Orowyka 'ga pir are ikue. 'Ga je'ega ore enupa ikue. Aipoa ore oromome'u pē nupe. ² Ymã we te 'ã 'ga rekoi rakue. 'Awamũ aje 'ã 'ga ruri 'awa ywy pe ojesaukaa ore ikue. A'ea ore oromome'u pē nupe. Ymã we futat te 'ã 'ga rekoi Jarejuwarete 'ga pyri aetywe'emauwe rakue. A'ere 'ga 'awamũ 'ga jesaukari ore ikue. ³ A'e resakawera ore oromome'u pē nupe. Oromiemenuwera nanē ore imome'wau pē nupe nũ. 'Ga rerowiarukaawamũ ore imome'wau pē nupe. A'eramũ pē pejemujaa Jarejuwarete 'ga ree ore pyri, 'ga ra'yrarete 'ga Jejui Kristu 'ga ree 'jau.

A'eramũ jane jarejemogyau 'ga ree etee futat jarejea mĩina. ⁴ A'eramũ je 'agamũ ikwasiaa ka'aran are jarejemuorypawamũ.

'Ara renyfuga 'jawewat

⁵ Jejui 'ga je'ega ore enupa ikue. Ma'eramũ 'ã ore orojeupe 'ga 'eawera mome'ui pẽ nupe. Aipo 'jau 'ga imome'wau ore ikue. “Janeruwarete 'ga esagesage. Nitywi futari 'ga mama'e tywera pyu. 'Ara renyfuga 'jawe te 'ga. Nitywi futari ypytuna 'ga pyri”, 'jau 'ga imome'wau ore ikue. ⁶ 'Gã amũ te nipo “Je Jarejuwarete 'ga remiayuwa”, 'jau futatee. A'ere nipo aipo 'jara 'gã neko'i ypytunimũ wata ma'e 'jawe. 'Gã nuetygi mama'e tywera apoa. A'e 'gã o'meramũ te 'gã 'i. Na'ga remiayuwa rũi aipo 'gã. Nuenuwi 'gã mama'e a'jea. Nuapoi 'gã Jarejuwarete 'ga remifutar imũ mama'ea. ⁷ Ku'jywa 'ga 'ara renyfuga 'jawe futat. Nuapoi 'ga mama'e tywera. Mama'e esagea etee te 'ga wapo. 'Ga 'jawe jarejemogy re jarejekoty'aa esage ete jarejee. Oje'jawe jane jemogy re 'ga wa'yra 'ga, Jejui Kristu 'ga ry pyu jane pireita akou, janetywera moia akou jane wi.

⁸ “Je najetywi tetywera pyu” 'jaramũ jane jare'meramũ Jarejuwarete 'ga upe. Jarejemoryteeu jane tee futat. Aipo 'e re mama'e a'jea apowe'em. ⁹ A'ere ojeupe jaretywera jane imome'uramũ, Janeruwarete 'ga imoiri jane wi, jane katu'oka. U'eawer imũ etee futat 'ga janetywera moia jane wi. Namama'e tywera apoara rũi te 'ga. Mama'e esagea etee futat 'ga ree. A'eramũ 'ga janetywera moia jane wi. “Epe'a jetywera je wi”, ojeupe jane 'eramũ 'ga imoiri jane

wi. ¹⁰ Najuejue etee futat aetyweramũ. Nokoi futari ae mũ itywere'emamũ. “Je najetyweri” 'jaramũ ae Jarejuwarete 'ga 'me are ako ma'eramũ te ae poromũ. 'Ga futat 'ã e'i rakue: “Nepëtywi futari pëë mũ pejetywere'ema pyu”, 'jau 'ga 'ã rakue. A'eramũ ae “je najetyweri” 'jaramũ Jarejuwarete 'ga 'me are jarejemogyau. 'Ga je'ega rerowiare'emamũ te ae poromũ ae 'i.

2

Kristu 'ga jane poaa

¹ Pëë 'ã jejeuwa 'jawe jee. A'eramũ je ka'arana kwasiaa pë nupe mama'e tywera apo awi pë mo-moiawamũ. “Au'je mama'e tywera apo re” 'ea je ikwasiaa ka'aran are imonou pë nupe. A'ere jane mama'e tywera jane iaporamũ Jejui Kristu 'ga je'egi 'Uwarete 'ga upe jane ree. “Aipo 'ga je rerowiaara 'ga. Mama'e tywera 'ga wapo. A'ere 'ga nopoiri futari jane rerowiar awi. A'eramũ ki eta'waramũ etee e'ỹina 'ga upe”, 'jau 'ga 'Uwarete 'ga upe oje'ega rerowiaaramũ jane ree. Jejui 'ga 'ã naitywet ma'ea rũi. Esage ma'e 'ga te. ² 'Ga futat 'ã janetywera mepyau 'Uwarete 'ga upe janee. Amanũmũ janetywera 'Uwarete 'ga upe jane wi imoiawamũ. A'ere 'ga najanema'e etee rũi janetywera mepyi. Ywy pewaramũ janetywera juejue futat 'ga omepy.

³ Jarejuwarete 'ga je'ega renuw ire jane a'jea futat 'ga remiayuwa. 'Ga remiayuwaretea 'ã jane 'ga je'ega renuparamũ. ⁴ 'Gã amũ nipo 'jau, “Akwaap je Jarejuwarete 'ga”, 'jau. A'ere aipo 'jara 'ga o'meramũ te 'ga 'i Jarejuwarete 'ga je'ega

renuwe'em ire. I'me ma'eramũ te ae poromũ ae 'i akou. ⁵ 'Ga je'ega renuparamũ jane 'ga futaa a'jea futat. A'eramũ te ae a'jea futat ae 'i. "Je Jarejuwarete 'ga remiayuwa futat", 'jau jane. ⁶ Aipo 'jaramũ ki mama'e esage etee peapo, Jejui Kristu 'ga 'jawerimũ etee futat.

Pẽporomutar iki pejejee

⁷ Tejekoty'aawamũ pẽ nupe je ka'arana kwasiari Jarejuwarete 'ga je'eg are. "Pẽporomutar iki pẽ pejejee. Pejejuka esage ki pejejee", 'jau 'ga rakue. Na'awamue rũi te 'ga 'ã aipo 'ga 'i janee rakue. Jejui 'ga rerowia ypy we futat te 'ã pejemu'e aipo are rakue. A'eramũ pẽ aipo 'ga 'eawera kwaapa pejemogyau. ⁸ Aipoa morogyta are je ka'arana kwasiari pẽ nupe. A'ere aipoa morogyta ymanera jemu'jagi morogyta yau 'jawe. Jejui 'ga aipoa morogyta are jane mu'eramũ morogyta yau 'jawe futat janee. Jejui 'ga a'jea futat iporomutat jane ree. A'eramũ ki jane 'ga 'jawe futat jareporomutaramũ jarejee. A'eramũ nipo jane resakara 'gã 'jau, "A'jea futat Kristu 'ga 'ea ra'e", 'jau nipo 'gã. 'Ga rure'emamũ 'ã janeypy 'gã weapyoe'emamũ 'ga ree rakue. A'ere ako 'ga ruri jane mueapyou ojee ikue. Janereapyoe'em awi jane mueapyou ikue. Sã'ã jay renya ypytuna mojesa'gia numiamũ. A'ere 'ã nomojesagi katu. Nan tee futat ako janeypy 'gã neapyo'iramũ etee Jarejuwarete 'ga je'eg are rakue. Jejui 'ga te ajee 'ã 'ut 'ara renyfuga 'jawe mama'e kwaawukaa katu katu janee, Jarejuwarete 'ga kwaawukaa janee. Jay reny 'jawewar awi jane mũ'jãu 'ara renyfuga pype jane monoara 'jawe.

⁹ 'Gã amũ nipo 'jau, “je 'ara renyfuga pypewara futat”, 'jau nipo 'gã. A'e reewi nipo 'gã niporomutari opytuna 'gã nee. A'eramũ jane aipo 'gã kwaapa. Aipo 'gã ypytunaiwa pypewara futat. Poromũ o'meramũ. ¹⁰ Opytun are iporomutat ma'eramũ te ae 'arimũ wata ma'ea. Nitywi futari mama'e tywera pyu, jarejomote'aawa pyu Jarejuwarete 'ga upe. ¹¹ A'ere ae opytuna 'gã nee iporomutare'emamũ ae ypytunaiwa 'jawewara pype wata ma'ea. Ypytunaiwa pype wata ma'eramũ ae awawa kwaape'ema. Ypytunaiwa esaukare'ema ae upe. Eae'ema 'jawe ae mogyaukaa.

¹²⁻¹⁴ Pěẽ 'ã jejeuwa futat. Peenuw esage ki jeje'ega. Jejui Kristu 'ga ree 'ã 'ga Ruwarete 'ga pětywera moia pě nui pě katu'oka pě mogyau 'awamũ. Jarejuwarete 'ga 'ã pěẽ ikwaapa. A'eramũ je ka'arana kwasiaa pě nupe.

Sawa'eramũ pě nupe naně je ka'arana kwasiari nũ. Ywy apoe'emauwe Ako ma'e 'ga pekwaap pejejemogyau rakue. A'eramũ je pě nupe naně ka'arana kwasiaa nũ.

Kunumĩmet. Kũjãmet. Jejui 'ga perowiat pejejemogyau. A'eramũ 'ã pěẽ mama'e apowe'em mama'eukwaawa 'wyriara remifutar imũ. Jejui 'ga pãjě mũ pejejepojekau mama'eukwaawa 'wyriara remiayuw awi. Jarejuwarete 'ga je'ega renupa pejejemogyau. A'eramũ pěẽ mama'e apou'jape'ema mama'eukwaawa 'wyriara je'eg imũ. A'eramũ je ka'arana kwasiaa imonou pě nupe.

¹⁵ Jarejuwarete 'ga ree iporomutare'ema 'gã 'ja'jawe ete kasi pěẽ pejemogy ne. 'Gã nemifutara kasi pefutar ine. 'Gã nemifutar

are pejejea m̃ine'ema. Jarejuwarete 'ga ree iporomutare'ema 'gã 'jawe tee mama'e apo re p̃ẽ nanẽ nep̃eporomutari Jarejuwarete 'ga ree ne. ¹⁶ Jarejuwarete 'ga ree iporomutare'ema 'gã mama'e tywera apo are etee ifuewet ajemogyau. Mama'e tywera resag ire 'gã aipo futaa. A'eramũ futat ojerowiaraiapa ajemogyau wemiapo a'wyre'em are etee futat. A'ere naJaneruwarete 'ga remifutara r̃ui aipoa. 'Ga ree iporomutare'ema 'gã nemiapoa te poromũ. ¹⁷ A'ere nipo anure Janeruwarete 'ga werowiare'ema 'gã nemiapofera mateepapa etee. 'Gã nemifutara nanẽ nipo 'ga imateepapa etee 'gã nui nũ. A'ere jane Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee mama'e apoaramũ nipapawi. 'Ga pyri te jane oi jarejemogyau jareku'iramũ nakwaparimũ r̃ui futat.

Jejui 'ga ree iporomutare'emarete

¹⁸ Kunumĩmet. Kũjãmet 'jau. Jeje'ega ki peenup. Anurenure'i nipo mama'e teepap katu katuramũ. Peenup futat 'ã Jejui 'ga ree iporomutare'emarete 'ga rera rai'i. "Anurenure'i nipo Jejui 'ga ree iporomutare'emarete 'ga ruri", 'jau 'gã imome'wau p̃ẽ nupe. A'jea futat 'gã 'ea. 'Awamũ miamũ kwaiwete Jejui 'ga ree iporomutare'ema 'gã jemogyi. A'eramũ 'ã jane a'e are ikwaapa "owaẽm ja'wyja'wy ywy mateepaawa upe ra'e" 'e kwaapa. ¹⁹ Jejui 'ga ree iporomutare'ema 'gã awau ojepe'au muku jane wi. Najane pyri 'ga ree iporomutare ma'e 'gã nũi tãmẽjẽ futat. Jane pyri 'ga ree oporomutar ire amunipo 'ã 'gã nojepe'ai jane wi. Jane wi 'gã ooa 'gã jepe'aa 'gã okwaawukat janee.

A'eramũ jane 'jau jarejaupe: “Najane pyri 'ga ree iporomutat ma'e 'gã nũi tãmẽjẽ futat 'gã”, 'jau jane jarejaupe.

²⁰ Jejui Kristu 'ga 'Uwarete 'ga 'Agesage mua pẽ nupe rakue, pẽ mu'jawamũ rakue. A'eramũ pẽẽ mama'e a'je kwaapa, Jejui 'ga mome'u a'jea futat. ²¹ Pẽẽ 'ã Jejui 'ga ree mama'e a'jea porogyta pekwaap. A'eramũ je ka'arana kwasiaa pẽ nupe. “Nepekwaawi”, 'jawe'em je ikwasiaa pẽ nupe. Jejui 'ga mome'ua a'jea futat pẽẽ ikwaapa. Mama'e a'je kwaaparamũ ae mama'e a'jea etee futat imome'ui ajaupe. Nai'me ma'eramũ rũi ae morogyta esage mome'ui.

²² Awỹja te i'me ma'ea? “NaJejui 'ga rũi Janeruwarete 'ga remimurera” 'jara 'gã te poromũ e'i i'me ma'eramũ. Jejui 'ga ree iporomutare'ema 'gã futat poromũ. 'Gã nuerowiari futari Jarejuwarete 'ga je'ega, 'ga ra'yra 'ga je'ega nanẽ nũ. ²³ “NaKu'jywa 'ga rũi Jejui 'ga Ruwaretea” 'e rerowiaara 'gã naJarejuwarete 'ga remiayuwa rũi ajemogy. A'ere “Jejui 'ga Jarejuwarete 'ga ra'yraretea” 'e rerowiaara 'gã a'jea futat Jarejuwarete 'ga remiayuwa.

²⁴ Jejui 'ga je'ega renupa ypy we futat 'ã pẽẽ 'ga rerowiaa rai'i. Aipoa morogyta ki a'jea futat perowiat pejemogyau. Aipoa morogyta a'jea futat perowiat pejemogyramũ, Janeruwarete 'ga ree pejemujaa a'jea futat. 'Ga ra'yra 'ga ree nanẽ pejemujaa nũ. ²⁵ Ymã we futat 'ã Kristu 'ga 'i oree ikue: “Tomogy pẽẽ orojeypyri nakwaparimũ warãu rũi”, 'jau 'ga oree ikue.

²⁶ 'Gã amũ nipo awau pẽ pyri o'meramũ pẽ

nupe. “Tamomoirukat 'gã Jejuí 'ga rerowiar awi 'jau kwy”, 'jau 'gã ojeupe. Aipoa 'gã nee je ka'arana kwasiari imonou pē nupe. ²⁷ A'ere Jejuí 'ga 'Uwarete 'ga 'Agesage muri pē nupe. A'eramũ 'ga 'Agesagea pē mu'jara. A'eramũ ki pēē mũ moromu'jara futaru'jape'ema. 'Ga 'Agesagea a'jea futat pē mu'e mama'e a'je are. Ni'mei futari 'ga 'Agesagea. A'eramũ ki pēē 'ga 'Agesagea pejemu'e renupa katu katu. A'e renupa pēē pejemujaa Jejuí 'ga ree.

²⁸ Kunumĩmet, kũjãmet 'jau. Jejuí 'ga ree etee ki pejemujat. A'eramũ pēē anure 'ga ruramũ pejenosũue'em pejewau 'ga repejãna. Mama'e tywera apo re pejenosĩ 'ga rowase pejewaw ipe ne.

²⁹ Sikwaap jane 'ga jarejemogyau. “Jejuí Kristu 'ga esagesage. Nuapoi 'ga mama'e tywera” 'ea jane ikwaapa. A'eramũ “ae mama'e tywera apoare'emamũ Janeruwarete 'ga ra'yramũ futat ajemogyau” 'ea nanē jane ikwaapa nũ.

3

Jejuí 'ga rerowiaat

¹ Pēnea'ar iki “Janeruwarete 'ga iporomutat jane ree” 'e are. A'eramũ 'ga wa'yra 'ga Kristu 'ga rerowiaaramũ 'jau jane: “Jera'yra pēē”, 'jau. A'ere Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gã nokwaawi 'ga. A'eramũ 'gã “Jejuí 'ga rerowiaara 'gã Janeruwarete 'ga ra'yra futat” 'e are weapyoe'emamũ. ² A'ere 'ã pēē jejekoty'aawa. Jeje'eg are ki peapyaka. A'jea futat a'e je pē nupe. 'Awamũ futat 'ã jane jemogyi Jarejuwarete 'ga ra'yramũ. Maran sipo 'ga jane rerekoi, sa'e te aje

'ã jane. Nikwaawi we jane aipoa. Esage te nipo 'ea etee aje 'ã jane sikwaap. Anure te nipo jane Jejui 'ga ruramũ jane 'ga resagi. “Nan tãmējē pa 'ga ra'e”, 'jau nipo jane 'ga resaka. A'eramũ te nipo “jane jemogyi 'ga 'jawe katu katu” 'ea jane sikwaap. ³ A'eramũ nipo jane 'ga rapesakaramũ juejue jarepoia jaretywer awi jarejekatu'oka. Jejui 'ga re'ã mama'e tywera pyu otywe'emamũ futat. A'eramũ jane 'ga rapesakaramũ jarepoia mama'e tywera apo awi.

⁴ Mama'e tywera apoara 'gã Jarejuwarete 'ga je'ega rerowiare'ema futat ajemogyau. Aipo 'gã futat itywet Jarejuwarete 'ga upe. 'Ga je'ega renupare'ema 'gã itywetywet 'ga upe. ⁵ “Au ywy pe ako Jejui 'ga 'ua aetywera moiawamũ ikue” 'ea jane ikwaapa. Nitywi futari mama'e tywera 'ga ree. ⁶ A'eramũ jane 'ga ree ojemujat ma'eramũ jarepoia mama'e tywera apo awi. Mama'e tywera apo awi ipoire'ema 'gã na'ga remiayuwa rui. Nokwaawi 'gã 'ga.

⁷ Kunumĩmet. Kũjãmet 'jau. Perowiat kasi i'me ma'e 'gã ne. “Jejui Kristu 'ga esagesage” 'jaramũ ae 'ga rerowiamũ futat. Mama'e esagea etee futat iapou. Aipo 'gã wesageramũ Jejui 'ga 'jawe. ⁸ Mama'e tywera apoara 'gã te aje 'ã nia'wuri futari 'ga upe. Mama'eukwaawa 'wuriara remiayuwa futat 'gã. Ippy we futat 'ã mama'eukwaawa 'wuriara mama'e tywera etee futat iapoi akou rakue, ywya Janeruwarete 'ga iapo ypyrauwe rakue. A'ere 'ã Janeruwarete 'ga ra'yrarete 'ga ruri mama'eukwaawa 'wuriara pãjē pojekau jui. A'eramũ 'ga ifuakara muapap jui.

Mama'eukwaawa 'wyrriara remiapoa mateepapa nanē 'ga ruri nū.

⁹ A'eramū wa'yramū ae rekoramū Janeruwarete 'ga Ū'agesage mua ae upe. A'eramū jane jarepoia mama'e tywera apo awi. Wa'yramū 'ga jane mogyi. A'eramū jane a'eramū mama'e tywera apou'jape'ema jarejemogyau. ¹⁰ Jarejuwarete 'ga ra'yramū jarejemogya jane sikwaap. Mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuwa 'gā jemogya nanē jane ikwaapa. Mama'e tywera apoara 'gā, ajuee iporomutare'ema 'gā. Mīmera 'gā mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuwa futat. NaJaneruwarete 'ga ra'yra rūi 'gā.

Pēporomutar iki pejejee

¹¹ Peenup futat 'ā Jejui 'ga 'eawera, “pēporomutar iki pejejee” 'ea 'ā pēē enupa futat. 'Ga rerowia ypy we futat 'ā pēē aipo 'eawera renupa rakue. ¹² Kaī 'ga 'jawe kasi sajemogy ne. Mama'eukwaawa remiayuwa futat aipoa kūima'e 'ga, Kaī 'ga rakue. A'eramū 'ga wewirera 'ga, Apeu 'ga jukau ekoete rakue. Ma'eramū sipo 'ga wewirera 'ga jukau ekoete rakue? 'Ga rewirera 'ga, Apeu 'ga, mama'e esagea etee wapo. Jarejuwarete 'ga remifutar imū etee 'ga mama'e apoi. A'ere Kaī 'ga mama'e tywera etee iapoi. A'eramū 'ga wewirera 'ga rerekoayau ee. A'eramū 'ga 'ga jukau rakue.

¹³ Pēē 'ā jerewirera 'jawe jee. Kūjāmeramū 'ā pēē jerenyra 'jawe 'jau. Jejui 'ga rerowiaaramū pejejemogyau. A'eramū nipo Jejui 'ga rerowiare'ema 'gā oporomutare'emamū pē nee. A'ere kasi pēnea'at aipo 'gā nee pejejemogyau

ne. ¹⁴ Jejuī 'ga rerowiarāmũ 'ã aeporomutaramũ ajuee. A'eramũ jane namama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'e arũi. Jarewawa jane ikwaapa, “Ywag ipe jane oi Jarejuwarete 'ga pyri” 'ea jane ikwaapa. 'Ga rerowiare'ema 'gã te ajee 'ã mama'eukwaawa rapyaw ipe oo ma'ea futat. Nojejuka esagei 'gã ajuee. Oporomutare'emamũ nanẽ 'gã ajuee nũ. A'eramũ aipo 'gã awawe'em futat Jarejuwarete 'ga pyri. Muku te 'gã oi 'ga wi. ¹⁵ “Oporojuka ma'e 'gã nooi Jarejuwarete 'ga pyri ywag ipe” 'ea jane sikwaap. A'ere ajuee iporomutare'emamũ ae oporojuka ma'e 'jawe Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ “ajuee iporomutare'emamũ ae awawe'em 'ga pyri” 'ea nanẽ jane ikwaapa nũ. ¹⁶ Jejuī Kristu 'ga ako amanũmũ janee ikue, jane ree 'Uwarete 'ga poromutara resaukaawamũ janee ikue. “A'jea futat 'ga poromutaramũ jane ree” 'ea jane 'ã ikwaapa. A'eramũ ki jane jareporomutaramũ jarejuee 'ga 'jawerimũ etee futat. “Je najemanũweri 'gã nee tejemuaẽmaw ipe”, pe'je kasi ne. Pẽpota'wa ki pejejuee. ¹⁷ Amumeramũ nipo jane jaremama'e tywe'emamũ. A'eramũ ki imama'e ma'eramũ pemono amũ pejejaupe. Nan ae Jejuī 'ga rerowiaaramũ mama'e apoi. Mama'ea ajaupe imonoare'emamũ sipo ae “Je Jarejuwarete 'ga arowiat”, 'jau? Naani. O'meramũ te ae 'i poromũ. ¹⁸ A'eramũ ki pẽẽ pejeapyakau je'e are. Ajuee iporomutat ma'eramũ ae jopoari mama'e apou, mama'e monou ajaupe. Nanuara aporamũ janeporomutaramũ a'jea futat jarejuee. Mama'ea pejejaupe imonoare'emamũ kasi “Jeporomutat je ene ree”, pe'je ekoete pejejaupe ne.

19 Jarejuee iporomutat ma'eramũ jane Jarejuwarete 'ga je'eg imũ etee futat iapou. 'Ga 'eawer imũ etee mama'e apo re “ae 'ga ra'yramũ futat ae jemogyi” 'ea jane ikwaapa. A'eramũ ae 'ga 'eawer imũ etee mama'e apou ajemogyau ojenosõue'em 'ga rowase awaw ipe. 20 Jarejuwarete 'ga rerowiar ire nipo pẽẽ mũ mama'e tywera apou. A'eramũ nipo pẽẽ pejepoyje'emamũ Jarejuwarete 'ga upe. “Awamũ Janeruwarete 'ga niporomutari je ree”, 'jau nipo pẽẽ. A'ere 'ga 'ã mama'e kwaapararetea. A'eramũ 'ga jarejeupe jane 'e kwaapa. A'ea 'ga okwaap agawewi futat. A'etea 'ga niporomutapawi pẽ nee, mama'e tywera pẽẽ iapo re. 21 A'eramũ jane 'ga jarefutara kwaaw ire jarejenosõue'em jareje'ega 'ga upe. 22 Oje'ega jane enuwamũ 'ga mama'e mua janee. Ojeupe jane enũjamũ 'ga imua jane upe. Janeremienũiwera mua janee, wemifutar imũ etee jane mama'e apo re. 23 “Perowiar iki jera'yraretea, Jejui Kristu 'ga”, 'jau 'ga janee ikue. “Pẽporomutar iki pejejuee Kristu 'ga 'eawer imũ etee futat”, 'jau 'ga janee ikue. 24 Jarejuwarete 'ga je'ega renuparamũ jane jarejemujaa 'ga ree. 'Ga nanẽ akou jane pype futat nũ. U'agesagea 'ga imua janee ikue. A'eramũ 'ga 'Agesagea jane mueapyou jane pyri 'ga reko are.

4

Janeruwarete 'ga 'Agesage

1 Kunumĩmet, kũjãmet 'jau. Pẽẽ 'ã jejekoty'aawa. A'eramũ je 'jau pẽ nupe: Perowiat kasi kamẽsĩete

tekotee 'gã porogytaa ne. Kwaiwete 'ã 'gã jemogyi okwasi'wau oporogytau tesirũmeruu. “Jarejuwarete 'ga 'Agesagea je mut pẽ mu'jaukaa jee”, 'jau futatee nipo 'gã pẽ nupe. A'ere kasi 'gã porogytaa perowiaraiw ine. 'Gã amũ Jarejuwarete 'ga je'ega mome'u teeara. Peenup katu katu ra'ne ki 'gã je'ega. “A'jea futat sipo 'gã Jarejuwarete 'ga je'eg imũ 'gã 'i akou”, 'jau etee ki pẽẽ pejejaupe. ² “Maranuara sipo Janeruwarete 'ga 'Agesagea wereko?” 'jau nipo pẽẽ pejejeupe. Tamu'e pẽẽ ee 'jau. 'Gã je'ega peenup katu katu. “Jejui 'ga futat Jarejuwarete 'ga remimurera. Ae 'jawe futat 'ã 'ga wa'yra 'ga muri janee rakue. Sã'ã ae 'ara kunumĩakyrãmũ ra'ne. A'ere 'ã ae waranupa. Nan tee futat 'ga wa'yra 'ga muri kunumĩakyrãmũ janee rakue, 'awa ywy pe rakue” 'jara 'gã tee 'ga 'Agesagea wereko. ³ “Naaeramũ rũi nipo Jejui Kristu 'ga ruri. Inãinã'nĩ te nipo 'ga ruri” 'jara 'gã 'ga 'Agesage rerekware'ema futat. Aipo 'jara 'gã 'ga ree iporomutare'ema 'gã te poromũ. “Anure nipo Jejui 'ga ree iporomutare'emarete 'ga ruri” 'ea 'ã pẽẽ enupa. A'ere 'ã 'awamũ futat 'ga 'jawewara 'gã amũ nuri akou o'meramũ janee.

⁴ Kunumĩmet, kũjãmet 'jau. Pẽẽ 'ã Jarejuwarete 'ga ra'yra. A'eramũ 'ga 'ã U'agesage mua pẽ nupe, pẽnerekwaramũ rakue. 'Ga pãjẽa te 'ã a'jea futat ifuakat, 'au ywy pewara 'gã pãjẽ apyraapa. A'eramũ pẽẽ 'ã a'eramũ wejue i'me ma'e 'gã porogyta rerowiare'ema. I'me ma'e 'gã 'ã mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa. A'ere pẽnerekwara pãjẽa 'ã mama'eukwaawa 'wyriara pãjẽ apyraawi 'ã a'jea futat. ⁵ Janeruwarete 'ga 'Agesage rerekware'ema 'gã 'awa ywy

pewara etee omome'u ajemogyau. A'eramũ Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gã etee futat 'gã je'ega rerowiaa ajemogyau. ⁶ Jane 'ã Jarejuwarete 'ga remiayuwa futat. A'eramũ 'ga kwaapara 'gã wapyakau janeje'eg are. A'ere 'ã 'ga remiayuwe'ema 'gã nuapyakai janeje'eg are. A'eramũ jane 'gã kwaapa. Janeje'ega renupara 'gã Jarejuwarete 'ga 'Agesagea wereko. 'Ga 'Agesagea jane mu'jau mama'e a'je are tee. A'eramũ 'ga 'Agesage rerekwara 'gã wapyakau janeje'eg are. A'ere i'me ma'e rerowiaara 'gã mama'eukwaawa 'wyrara remiayuwa futat. A'eramũ 'gã wapyakawe'em janeje'eg are.

Jarejuwarete 'ga ree iporomutat ma'e

⁷ Kunumĩmet, kũjãmet 'jau. Janeruwarete 'ga a'jea futat iporomutat jane ree. A'eramũ 'ga oje'jawe futat jane moporomutarukaa jarejuee. Jarejuee iporomutat ma'eramũ jane Jarejuwarete 'ga ra'yramũ futat. 'Ga kwaapa nanẽ nũ jane. ⁸ Ywawuje etee 'ã Janeruwarete 'ga poromutaramũ ae ree pãwẽ pãwẽ etee futat. 'Ga futat te 'ã ae ree ipota'wa ma'ea ako. A'eramũ ajuee iporomutare'ema 'gã 'ga kwaape'ema futat. ⁹ Wa'yrarete 'ga ako 'ga imua jane katu'okawamũ ikue. Majepei tee agawewi 'ga ra'yrarete 'ga. A'etea ako 'ga 'ga amut wemiaram'e'ema 'jawe ikue. Jane ree jemuaẽmaw ipe te 'ga wa'yra 'ga murukari ijukaukaa 'au ywy pe janee, jane katu'okawamũ. Ma'eramũ 'ã jane a'jea futat Jejui 'ga rerowiaaramũ nipo 'ã jane jemogyi jareku'iramũ. Nakwaparimũ rũi futat nipo 'ã jane jarewau jarejemogyau jareku'iramũ 'ga pyri.

A'eramū 'ā jane “Ga 'ā iporomutat jane ree” 'e kwaawi. ¹⁰ Najane ra'ne rūi te 'ā Jarejuwarete 'ga ree janeporomutat rakue. 'Ga ra'ne tāmējē futat te 'ā iporomutat jane ree rakue. A'eramū ako 'ga wa'yra 'ga muri janetywera jane wi imoiawamū ikue. A'e are jane 'ā Janeruwarete 'ga iporomutat jane ree 'e kwaapa. Jarejeapyoramū 'ā jarejemogyau jarejee 'ga poromutar are.

¹¹ Janeruwarete 'ga iporomutat jane ree. A'eramū ki jane nanē jareporomutaramū jarejemogyau jarejee. ¹² Nitywi futari ae mū Jarejuwarete 'ga resakaramū. A'ere jarejee janeporomutaramū Janeruwarete 'ga rekoi futari jane pyri. Ma'eramū 'ā jane poromutaramū a'jea futat 'ga ree.

¹³ Janeruwarete 'ga 'ā U'agesage mua imogeu jane pype. A'eramū 'ā 'ga 'awamū ajemogyau jane pyri. Jane nanē jarejemujaa 'ga ree. Aipoa jane sikwaap. ¹⁴ Orojemiesagera ete ore imome'wau: “Janeruwarete 'ga ako wa'yrarete 'ga amut 'awa ywy pewaramū ae katu'okawamū ikue” 'ea ore imome'wau. Ore 'ā 'ga ra'yra 'ga Jejui 'ga resakarera futat. Ma'eramū 'ā ore imome'ui pē nupe. ¹⁵ “Jejui 'ga Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga futat” 'jara 'gā pyri etee Janeruwarete 'ga rekoi. Aipo 'jara 'gā 'ga jekoty'aawa futat. ¹⁶ “Janeruwarete 'ga iporomutat jane ree” 'ea nanē 'ā jane ikwaapa erowiaa 'jau 'ā jane. A'jea futat aipo 'ea.

Janeruwarete 'ga iporomutat ae ree. A'eramū jane jarejee iporomutat ma'eramū jarejemujaa 'ga ree. Jane pyri futat 'ā 'ga rekoi. ¹⁷ 'Ga ree ojemogyppyk ma'eramū jane jareporomutaramū

'ga ree. Jareporomutaramũ jarejuee nanẽ nũ. A'eramũ jane wowase 'ga jaremajatykaaw ipe jarejenosõue'em jarejatykau 'ga upe. Jejui 'ga rek-wawera 'jawerimũ jareko re jane nikyjei futari 'ga pyri jareo awi. ¹⁸ Janeporomutat jane 'ga ree. A'eramũ jane jarekyjawe'em futat 'ga wi. Wea'are'emamũ ae wereko tywer are. Naerereko tywera'uweri 'ga ojee iporomutat ma'eramũ. 'Ga je'ega rerowiare'ema 'gã tee a'jea futat okyje ajemogyau 'ga wi.

¹⁹ Janeruwarete 'ga ra'ne futat oporomutaramũ jane ree rakue. A'eramũ jane 'awamũ jarejemogyau 'ga ree iporomutat ma'eramũ. Jarejuee nanẽ jareporomutaramũ nũ. ²⁰ 'Ga amũ nipo 'jau “Jeporomutat je Jarejuwarete 'ga ree”, 'jau nipo 'ga. A'ere nipo 'ga aipo 'e reewi niporomutari Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ nee. Maran sipo 'ga a'eramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã nee oporomutare'em ire “Jarejuwarete 'ga ree jeporomutaramũ”, 'jau akou. Wesak agawewi te 'ã 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'gã. A'tea oporomutare'emamũ 'gã nee. Nuesagi futari 'ga Jarejuwarete 'ga. A'jea sipo aipo 'ga Jarejuwarete 'ga ree iporomutat ma'ea? Naani. ²¹ Ymã te Jejui Kristu 'ga 'i ikue: “Jarejuwarete 'ga ree iporomutat ma'eramũ ki pẽporomutat pejejuee”, 'jau 'ga janee ikue.

5

Mama'e tywera apo awi opoit ma'e

¹ “Jejui 'ga Janeruwarete 'ga remimurera futat” 'e rerowiaara 'gã juejue Janeruwarete 'ga ra'yra. Jarejuwarete 'ga ree iporomutat ma'e

'gā nanē oporomutaramū 'ga ra'yramū ajuee nū.
² A'jea futat jareporomutaramū Jarejuwarete 'ga ree, 'ga remimu'efer imū etee futat jane mama'e apou jarejemogyau. A'eramū te ae “a'jea futat jeporomutaramū 'ga ra'yra 'gā nee” 'e kwaawi nanē nū. ³⁻⁴ Jarejuwarete 'ga ree jareporomutaramū jane 'ga je'ega renupa katu katu. 'Ga je'ega renuw ire jane jarejemogyau 'ga ra'yramū futat. Opājēa 'ga imua janee. A'eramū 'ga je'ega renuwa waye'emamū janee. Werowiaaramū Jeju 'ga jane mamuakaa mama'e tywera apo awi.
⁵ Maranuarāmū sipo ae poiri mama'e tywera apo awi? Jeju 'ga rerowiaara 'gā etee te. “Jeju 'ga a'jea futat Jarejuwarete 'ga ra'yraretea” 'jara 'gā etee te nuapoi mama'e tywera.

Jeju 'ga Janeruwarete 'ga ra'yraretea

⁶ Jeju Kristu 'ga ako ojepymīukaaw ipe ojesaukaa katu katu janee ikue. Pykau 'jawe futat Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ua ojypa 'ga ree ikue. A'e are 'ga ojekwaawukaa katu janee. “Janeruwarete 'ga ra'yra futat 'ga ra'e” 'e kwaawukaa katu janee ikue. A'ere jane na'ga pymīawer are etee rūi 'ga kwaawi. 'Ypeywar are 'ga omu'amaw ipe owy reko'wokawer are nanē futat 'ga jekwaawukari janee. Janeruwarete 'ga 'Agesagea Jeju 'ga kwaawukaa janee. A'jea futat aipoa. Ni'mei futari 'ga 'Agesagea.
⁷ Aipo resakawera Jeju 'ga kwaawukaa janee.
⁸ Janeruwarete 'ga 'Agesagea Jeju 'ga pymī are 'ga kwaawukaa janee. 'Ga ry reko'wokawer are nanē nū. Mīmera mama'e resakawer are jane “Jeju 'ga Janeruwarete 'ga ra'yraretea

futat” 'e kwaapa 'agamū. ⁹ Jarejo'eawera 'ã jane erowiaa jepi. A'ere Janeruwarete 'ga 'ea ae mū 'eawera apyraawi. Jejui 'ga upe 'ga 'jau: “Koromū jera'yrarete 'ga”, 'jau 'ga Jejui 'ga mome'wau oree. U'eawer imū etee 'ga wa'yra 'ga rerowiarukaa janee. ¹⁰ Jarejuwarete 'ga ra'yra 'ga rerowiamū ae 'jau ojeupe. “A'jea futat Janeruwarete 'ga 'i”, 'jau ae akou ojeupe. A'ere Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gã 'i “o'meramū te 'ga 'i”, 'jau etee 'gã 'ga upe, 'ga je'ega rerowiare'emamū. Nuerowiari futari 'gã 'ga ra'yra 'ga mome'ua. “Koromū futat jera'yrarete 'ga” 'ea 'gã nuerowiari ajemogyau. ¹¹ “Jera'yrarete 'ga amanū pē katu'okawamū. A'eramū 'ga werowiaaramū pē mogyau namutat oje'jawe. A'eramū nipo pēē pejemanū re pejejua 'au pejemogyau ore pyri jera'yra 'ga rerowiaaramū pēē nakwaparimū warāu rūi futat”, 'jau Janeruwarete 'ga janee rakue. ¹² 'Ga ra'yra 'ga rerowiaara 'gã ajemogyau namutat 'ga 'jawe. Amanū re awau ajemogyau Jarejuwarete 'ga pyri nakwaparimū warāu rūi futat. A'ere 'ga ra'yra 'ga rerowiare'ema 'gã nooa'uweri 'ga pyri amanū re. Muku te 'gã oi 'ga wi.

Jejui 'ga ree ki pejemogyapyk

¹³ Jejui 'ga ree pejemogyapyk pejemogyau. A'eramū je ka'arana kwasiaa pē nupe, pē mu'jau Jarejuwarete 'ga pyri jarejemogy are. ¹⁴ “Ojeupe mama'ea jane enūjamū 'ga apyakai janeje'eg are, wemifutara mama'ea ojeupe jane enūjamū” 'ea 'ã jane ikwaapa. A'eramū jane 'ga remifutar imū mama'e renūi awi jarekyjawe'em fu-

tat. ¹⁵ “Janeje'ega renuw ire 'ga janeremienūiwera mama'e mua janee” 'ea jane ikwaapa futat.

¹⁶ Jejui 'ga rerowiaara 'ga amū nipo mama'e tywera apou akou. A'ea nipo pēē esaka. A'ere aipoa namama'eukwaawa rapyaw ipe ae monoukara rūi nipo aipo 'ga remiapofera mama'e tywera. A'eramū pēē pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe, aipo mama'e tywera apoarera 'ga ree. A'eramū Janeruwarete 'ga 'ga tywera moia 'ga wi 'ga momyauu nū. A'ere mama'e tywera mū mama'eukwaawa rapyaw ipe ae monoawa futat. Aipoa mama'e tywera apoara 'ga ree te kasi ajee peporogyta Jarejuwarete 'ga upe ne, a'e je pē nupe. ¹⁷ Mama'e tywera juejue iapoa nia'wryi Janeruwarete 'ga upe. A'ere 'ga ajepeja mama'e tywera moiri jane wi ojeupe jane je'egamū.

¹⁸ Jarejuwarete 'ga ra'yramū jane mama'e tywera niapoi futari jarejemogyau au'jeteramū. Janeruwarete 'ga ra'yrarete 'ga te 'ā jane a'gu mama'eukwaawa 'wryiar awi. A'eramū jane pojekawarūme'em Jejui 'ga wi. ¹⁹ Jarejuwarete 'ga rerowiaaramū jane 'ga remiayuwa futat. A'ere Janeruwarete 'ga rerowiare'ema 'gā mama'eukwaawa 'wryiara remiayuwamū futat 'gā jemogyi najuejue etee. ²⁰ Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga, Jejui 'ga 'ā, 'ua 'awa ywy pe 'Uwarete 'ga kwaawukaa janee. 'Ga Ruwarete 'ga Maireteetea futat. A'eramū 'ā jane 'awamū jarejemujaa 'ga ree. 'Ga ra'yra 'ga, Jejui Kristu 'ga ree nanē jane jarejemujaa nū. Janeruwarete 'ga 'ā a'jea futat ae mogyararetea. A'eramū “je rerowiaara 'gā amanū

re 'ua je pyri ajemogyau nakwaparimũ warãu rũi futat”, 'jau 'ã 'ga rakue. Ajea futat aipo 'ga 'ea.

²¹ A'eramũ je 'jau pẽ nupe: “Pẽnoryp kasi maira'me a'agaw are ne. Jarejuwarete 'ga te ki pemuoryp, 'ga ra'yra 'ga reewe”, 'jau je pẽ nupe.

Kweramũ etee jeremimome'ua.

Janeruwarete 'Ga Je'eg New Testament in Kayabí (BR:kyz:Kayabí)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayabí

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayabí

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
4079b71d-584e-51a5-ad2a-7eb18ed8c7d4